

+I.

Program Operacyjny Edukacja

Agnieszka Tomasik,
NAUCZYCIELKA W V LO,
KOORDYNATORKA PROJEKTU
„KREATYWNA PEDAGOGIKA”

Adrian Lauda,
UCZEŃ I. KLASY SP NR 57
W GDAŃSKU

1. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU OPERACYJNEGO

Zakres Programu Operacyjnego

Kształcenie się to nieustanny proces zdobywania wiedzy, doświadczenia, kompetencji i umiejętności, związany z kreowaniem postaw, cech i zachowań, które są niezbędne w nowoczesnym, demokratycznym i podmiotowym społeczeństwie. Kształcenie to nie tylko dobra edukacja pozwalająca realizować aspiracje zawodowe i finansowe, ale też podstawa świadomego, spełnionego życia oraz fundament rozwoju społecznego i kulturowego.

Wdrożenie działań przewidzianych w Programie Operacyjnym ma prowadzić do podniesienia jakości i dostępności edukacji tak, aby stworzyć każdemu mieszkańcowi, w tym także osobom ze specjalnymi potrzebami, warunki dla rozwoju osobistego. Podejmowane będą także działania upowszechniające ideę uczenia się przez całe życie. Całościowe podejście do kształcenia służyć ma rozwojowi zaradności życiowej. Szczególną rolę w tym względzie powinni odegrać – jako życiowi doradcy i mentorzy – rodzice oraz nauczyciele. Wymaga to udoskonalenia metod i form rozwoju zawodowego i osobistego kadr gdańskiej edukacji, lepszych sposobów współpracy z rodzicami i osobami z otoczenia szkoły, jak również wdrożenia nowych metod odkrywania i wspierania gdańskich talentów.

Realizacja Programu Operacyjnego wspiera wartości leżące u podstaw rozwoju Gdańska. Egalitarne i wysokiej jakości **KSZTAŁCENIE przez całe życie** daje każdemu **MIESZKAŃCOWI równe szanse** do rozwijania **cech, postaw, kompetencji i umiejętności** pozwalających na osiągnięcie wysokiej **jakości życia**. Takie kształcenie z jednej strony **OTWIERA** jednostkę na **innowacyjność, przedsiębiorczość, kreatywność, różnorodność, elastyczność,**

a zatem wspiera **mobilność** przestrzenną i **zawodową**, z drugiej zaś rozwija poczucie **odpowiedzialności** za sprawy **wspólnoty** lokalnej oraz poczucie **solidarności** (sąsiedzkiej, **międzypokoleniowej**, z osobami niepełnosprawnymi) i mobilizuje do **współdecydowania** o losach własnych czy społeczności. Kształcenie przez całe życie wymaga szerokiego **dialogu** społecznego, a także **włączenia** do stałej i efektywnej **WSPÓŁPRACY** pracodawców, organizacji społecznych, administracji samorządowej oraz innych aktorów sceny lokalnej.

Wyzwania rozwojowe wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, na które odpowiada Program Operacyjny

- Poprawa dostępności usług edukacyjno-opiekuńczych.
- Poprawa jakości nauczania w szkołach.
- Zwiększenie spójności społecznej oraz wsparcie dla osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta.
- Wzrost poziomu utożsamiania się mieszkańców z Gdańskiem.
- Wzrost poziomu aktywności fizycznej wśród mieszkańców.
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Cele strategiczne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, realizowane przez Program Operacyjny

- Tworzenie skutecznego systemu wielostopniowej edukacji na każdym etapie życia, w tym zawodowej, elastycznie podążającego za rozwojem technologicznym oraz potrzebami gospodarki, dającego miejsce na rynku pracy wszystkim uczestnikom procesu kształcenia.
- Rozwijanie partnerstwa edukacyjnego: rodziny, szkoły, społeczności lokalnej we współpracy z pracodawcami, uczelniami i innymi instytucjami sektora publicznego i niepublicznego.
- Kształtowanie mobilności społecznej i zawodowej oraz wspieranie uczestnictwa w życiu społecznym poprzez uczenie się w formalnych i nieformalnych systemach edukacji na różnych etapach życia.
- Zapewnienie uczniom gdańskich szkół warunków, które w istotny sposób przyczyniają się do odkrywania i wspierania zainteresowań oraz talentów dzieci i młodzieży, zarówno w placówkach oświatowych, jak i innych podmiotach sieci społecznej.
- Tworzenie warunków do budowania podstaw przedsiębiorczych od pierwszych lat edukacji wczesnodziecięcej dzięki wspieraniu działań na rzecz aktywnych i praktycznych form nauki kształtujących kompetencje przedsiębiorcze.
- Tworzenie warunków dla aktywności obywatelskiej, samoorganizacji, wdrażania innowacji społecznych, współodpowiedzialności oraz solidarności społecznej.

1. CHARAKTERYSTYKA
PROGRAMU OPERACYJNEGO

- Kształtowanie postaw i kompetencji służących rozwojowi kreatywnej i innowacyjnej gospodarki.
- Wzrost konkurencyjności i współpraca podmiotów gospodarczych, szkół, uczelni i instytucji, zwłaszcza w zakresie promowania przedsiębiorczości, edukacji w zakresie kreatywności, gospodarki morskiej, energetyki, IT, przemysłu czasu wolnego oraz przemysłów kreatywnych, owocująca komercjalizacją wiedzy i powstawaniem nowych innowacyjnych projektów.
- Tworzenie optymalnych warunków dla rozwoju rodzin, wzrostu liczby mieszkańców, wyrównywania szans i włączania społecznego.
- Wzrost zadowolenia mieszkańców z dostępności i jakości usług publicznych.
- Umacnianie wspólnoty i tożsamości kulturowej gdańszczan oraz tworzenie warunków dla integracji sąsiedzkiej.
- Pobudzanie pasji i zainteresowań, aktywnego udziału w kulturze oraz tworzenie warunków służących rozwojowi osobistemu.
- Kształtowanie prozdrowotnych nawyków i postaw mieszkańców, zwiększenie ich aktywności fizycznej oraz propagowanie zdrowego stylu życia, skutkujące poprawą stanu zdrowia mieszkańców, w tym ograniczeniem zachorowań na choroby cywilizacyjne.

2. DIAGNOZA

Diagnoza edukacji w Gdańsku, obejmująca ocenę jakości kształcenia oraz mechanizmów zarządzania kadrami i infrastrukturą edukacyjną, wykazała kilka rodzajów problemów, które wymagają interwencji. Zaliczono do nich: niewystarczający stopień włączenia wyrównującego szanse edukacyjne każdej osoby, w tym osoby niepełnosprawnej, ubogiej, wykluczonej społecznie, imigranta, osoby ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, osoby wybitnie uzdolnionej; polaryzację gdańskich szkół (co jest efektem zróżnicowanej jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji); zbytne zorientowanie szkół na wyniki egzaminów zewnętrznych – niewystarczający nacisk położony na kreowanie postaw i zachowań obywatelskich, identyfikacji ze swoim miastem, wykształcanie kompetencji kluczowych, kreatywności; niską świadomość uczniów szkół ponadgimnazjalnych przy wyborze ścieżki rozwoju (zawodowego) oraz niedostatki infrastrukturalne w edukacji wszystkich szczebli.

Niewystarczający stopień egalitaryzmu gdańskiej edukacji wiąże się z trudnościami w dostosowywaniu programów nauczania do faktycznych potrzeb ucznia oraz w tworzeniu programów indywidualnych. Coraz większym wyzwaniem staje się dziedziczenie negatywnych wzorców edukacyjnych (związane m.in. z dziedziczeniem bierności czy też biedy). Wyzwanie dla edukacji stanowi również napływ imigrantów. Większa liczba

imigrantów oznaczać będzie konieczność sprostania wyzwaniu integracji z lokalną społecznością oraz zapewnienia i dostosowania edukacji, służby zdrowia, mieszkalnictwa itd. Z diagnozy wynika też, że nauczyciele nisko oceniają swoje kompetencje dotyczące umiejętności pracy z uczniem niepełnosprawnym. Uczniowie niepełnosprawni w oddziałach ogólnodostępnych korzystają ze społecznych kontaktów, ale uczą się w mniej korzystnych warunkach – klasy są zbyt liczne, a wsparcie specjalistyczne niedostateczne.

Kolejny problem to polaryzacja gdańskich szkół, mająca źródło w bardzo zróżnicowanych wynikach edukacyjnych. Problem ten jest złożony, gdyż z jednej strony wynika z rozliczania szkół głównie z wyników egzaminów zewnętrznych, a z drugiej – z faktu, że brakuje narzędzi do mierzenia jakości pracy nauczycieli, dyrektorów szkół i samych uczniów, którzy powinni być diagnozowani pod kątem swoich predyspozycji i umiejętności. Do tego dochodzą naciski rodziców żądających często rozliczania uczniów z testów. W konsekwencji szkoła notująca wysokie wyniki egzaminów zewnętrznych jest określana mianem szkoły „dobrej” i do takiej szkoły dzieci są często dowożone z odległych dzielnic Gdańska. W konsekwencji na mapie miasta obserwujemy „wyspy” szkół określanych mianem „dobrych” i całą gamę szkół przeciętnych oraz „gorszych”. Pogłębiający się podział na

szkoły o niskich i wysokich wynikach jest bardzo poważnym problemem społecznym, ponieważ prowadzi do pogłębiania się nierówności, a w konsekwencji – do konfliktów skutkujących brakiem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i obniżeniem ich jakości życia. Sytuacja ta ma szczególnie negatywne konsekwencje w dzielnicach zdegradowanych.

Z problemem polaryzacji gdańskich szkół wiąże się teocentryczny charakter kształcenia, który sprawia, że uczniowie nie myślą twórczo, ale odpowiadają zgodnie z ustalonym odgórnie kluczem odpowiedzi. Trudno wówczas o kreatywność, innowacyjne, niestandardowe podejście, wątpliwości, dyskusję itd. Kształci się w ten sposób realizatorów wyuczonych procedur i technologii. Ich wiedzę sprawdza się poprzez schematy i testy. Tak przygotowany uczeń w zderzeniu z rzeczywistością nie umie odnaleźć dla siebie satysfakcjonującego miejsca. Nowe trendy – pojawienie się nowoczesnych technologii, zmiana charakteru pracy, zmiana stylu życia – sprawiły, że uczniowie, mimo że osiągają dobre wyniki na egzaminach zewnętrznych, nie zdobywają kompetencji i umiejętności, które pozwolą im poradzić sobie w świecie nieustannych zmian. Kładzie się niewystarczający nacisk na wykształcanie kreatywności, przedsiębiorczości, kompetencji kulturowych, budowanie poczucia własnej wartości, świadomości swoich mocnych stron oraz kreowanie postaw i zachowań obywatelskich. Niedostatki tych kompetencji utrudniają tworzenie społeczeństwa

solidarnego i odpowiedzialnego za dziedzictwo kulturowe, za jednostki i społeczność jako całość, za przestrzeń, którą współtworzą i przyszłość, którą razem tworzą. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy należy wymienić: brak rzeczywistej oceny pracy kadry, mało efektywną diagnozę potrzeb, talentów i zasobów osobistych uczniów i nauczycieli, niewystarczającą koordynację i spójność działań wszystkich etapów edukacyjnych, niedostosowanie struktur edukacyjnych do aktualnych wymagań. Poza tym kadra nauczycielska nie jest przygotowana do diagnozy funkcjonalnej uczniów i dostosowania do ich możliwości oferty edukacyjnej. Chodzi o coś więcej niż indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne (stosowane w przypadkach specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia) – o nauczycieli potrafiących w elastyczny, kreatywny sposób, realizując podstawę programową, łączyć wyzwania ze strony zmieniającej się rzeczywistości, w której znajdują się uczniowie, z ich zdiagnozowanym, zróżnicowanym potencjałem.

Efektem takiej edukacji jest ograniczenie naturalnego potencjału człowieka, co ostatecznie sprawia, że gorzej radzi sobie w życiu, gdyż funkcjonuje poniżej swoich możliwości. Niedopasowanie kompetencyjne wpływa negatywnie na: stan zdrowia (powodując stres, lęki, choroby somatyczne, nadciśnienie, uzależnienia, co podnosi ryzyko bezrobocia, ubóstwa), relacje społeczne (brak zdolności budowania trwałych relacji, nieumiejętność korzystania z pomocy), skłonność

do nauki (trudności w nauce, co skutkuje niską chęcią do uczenia się i skłonnością do rozwijania swojego potencjału), lokalną gospodarkę i rynek pracy (nieumiejętność wykorzystania swoich zdolności, nieumiejętność znalezienia pracy na miarę swoich potrzeb, niska skłonność do przekwalifikowania, ryzyko bezrobocia, ryzyko ubóstwa i uzależnienia od pomocy społecznej, niewystarczająca jakość kapitału ludzkiego skutkująca niską atrakcyjnością inwestycyjną).

Inny problem dotyczy niepełnej świadomości uczniów szkół ponadgimnazjalnych przy wyborze ścieżki rozwoju (zawodowego), co jest niewątpliwie konsekwencją poprzedniego problemu, ale również wynika z faktu, że w niewystarczający sposób propagowana jest idea uczenia się przez całe życie, w świetle której doradca (mentor) jest dostępny na każdym etapie kształcenia i w każdym momencie życia. Starzenie się społeczeństwa i wydłużenie życia skutkuje koniecznością dłuższej aktywności na rynku pracy i koniecznością uczenia się przez całe życie. Ponadto dynamiczne zmiany na rynku pracy wymuszają zmianę charakteru kształcenia się (pojawiają się nowe, alternatywne formy nauki), konieczność oduczania się treści nabytych i przyswajania nowych, rozwijanie nowych kompetencji ułatwiających zaradność życiową. Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii spowodował również, że nauczyciel przestał pełnić rolę omnibusa. W związku z tymi trendami doradztwo zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych nie spełnia

swojej roli; można powiedzieć, że praktycznie go nie ma. Dostęp młodych ludzi do poradnictwa edukacyjno-zawodowego jest niedostateczny. Z diagnozy wynika, że nie wszyscy uczniowie szkół ponadgimnazjalnych potrafią świadomie wybrać ścieżki rozwoju. Konieczne jest zwiększenie dostępu do takich usług, które pozwoliłyby na różnych etapach życia rozwijać drogę zawodową tak, aby jak najdłużej być aktywnym. Z badań Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową wynika, że bycie aktywnym i potrzebnym, szczególnie w starszym wieku, sprzyja dobrostanowi psychicznemu i fizycznemu oraz poprawia stan zdrowia. Dlatego również z tego względu konieczna jest popularyzacja wśród mieszkańców idei uczenia się przez całe życie.

W ramach konsultacji społecznych projektu Strategii Gdańsk 2030 Plus mieszkańcy podkreślali kwestię zbyt niskiego dostępu do edukacyjnych usług publicznych. Wskazali na duże deficyty, zwłaszcza jeśli chodzi o żłobki i przedszkola. Problem dotyczy szczególnie nowych dzielnic Gdańska, mimo że liczba wymienionych obiektów w tych dzielnicach wzrosła. O niewystarczającym dostępie do usług edukacyjnych w Gdańsku świadczą również wyniki badania ankietowego przeprowadzonego na zlecenie Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową na potrzeby badania jakości życia i jakości usług publicznych w województwie pomorskim.

3. OPIS CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny	Opis
I.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych.	Zapewnienie równego startu edukacyjnego i powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług instytucji opiekuńczych i edukacyjnych na różnych poziomach kształcenia przez całe życie leży u podstaw polityki edukacyjnej miasta Gdańska odpowiadającej na potrzeby każdego mieszkańca. Dla osiągnięcia celu, jakim jest wyrównywanie szans edukacyjnych, konieczne jest przede wszystkim objęcie dzieci w wieku przedszkolnym pełną diagnozą i wsparciem rozwoju, realizowanymi przez specjalistów, dobrze przygotowaną kadrę wychowania przedszkolnego i świadomych rodziców. Proces ten powinien odbywać się w dobrze przystosowanej i wyposażonej infrastrukturze. Koniecznie należy wprowadzić nauczanie zróżnicowane i pełną indywidualizację kształcenia, która uwzględnia dostosowanie treści, form i metod przekazu do tempa pracy i stylu uczenia się osoby. Aby to osiągnąć, trzeba podjąć działania w obszarach dotyczących świadomości, postaw, relacji i organizacji całej społeczności edukacyjnej. Muszą więc być adresowane do kadry placówek edukacyjnych, rodziców i grup rówieśniczych, jak również partnerów społecznych i biznesowych. Wszyscy partnerzy procesu wyrównywania szans potrzebują zrozumienia zróżnicowania potrzeb i możliwości edukacyjnych, solidarności i współpracy. Równie istotne będzie zbudowanie narzędzi i procesów oraz poprawianie warunków organizacyjnych, wspierających wyrównywanie szans edukacyjnych, w szczególności dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w ramach gdańskiego systemu edukacji.
I.2. Podniesienie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki.	Wyrównywanie szans edukacyjnych może nastąpić przede wszystkim dzięki poprawie jakości pracy gdańskich placówek edukacyjnych. Podniesienie jakości będzie realizowane poprzez rozwinięcie systemu wsparcia i organizacji pracy tych placówek, które obejmie kompleksową pomoc, wsparcie pracy dyrektorów oraz

I.3. Wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży.

rozwijanie współpracy między szkołami, w tym lepszą komunikację między poszczególnymi etapami kształcenia, np. w zakresie informacji o postępach ucznia. Kolejnym zadaniem stanie się poprawa warunków rozwoju zawodowego i osobistego kadry gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki. Nauczyciel powinien nieustannie rozwijać kompetencje zawodowe, w tym psychologiczne, diagnostyczne, umiejętności pomiaru osiągnięć uczniów oraz wspierania ich w wyborze indywidualnej ścieżki rozwoju osobistego. Służyć temu ma wspieranie grup samodoskonalenia się nauczycieli i wymiany doświadczeń czy zapewnienie wsparcia metodycznego. Szczególnego znaczenia nabiera również podnoszenie kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego, zwłaszcza we współpracy z pracodawcami i przedsiębiorcami. Inne wyzwanie to wzmocnienie dialogu społecznego w sferze edukacji, w tym przede wszystkim włączenie rodziców i społeczności lokalnych w działania służące rozwojowi placówek.

Najważniejszym efektem kształcenia powinno być wyposażenie dzieci i młodzieży w wiedzę, doświadczenie oraz kapitał relacji, tak by wykreować mechanizmy radzenia sobie w życiu. Zaradność życiowa w najwyższym stopniu wpływa na jakość i satysfakcję z życia. Osoba zaradna notuje u siebie wyższy dobrostan, bo potrafi zaspokajać swoje potrzeby (fizyczne i psychiczne, w różnych, zmiennych warunkach). Poprzez rozwój umiejętności społecznych, komunikacyjnych, pracę w grupie, pracę metodą projektu, pokazywanie wolontariatu jako sposobu na rozwój czy warsztaty dzieci i młodzież winni wzmocniać poczucie własnej wartości i wartości kontaktów z drugim człowiekiem.

Cele te będą realizowane poprzez: wzmocnienie roli najbliższego otoczenia ucznia w kształtowaniu ścieżki rozwoju osobistego, udoskonalenie systemu odkrywania własnego potencjału, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, przezwyciężanie barier i rozwijania talentów, kształtowanie postaw młodych gdańszczan i zwiększenie zaangażowania podmiotów zewnętrznych w proces rozwijania kompetencji uczniów.

I.4. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców dla sprostania wyzwaniom dynamicznie zmieniającego się świata.

Nieustanne rozwijanie kompetencji zawodowych to odpowiedź na wyzwania globalne związane ze starzeniem się społeczeństwa, zmianą charakteru pracy i stylu życia, przemianami społecznymi i technologicznymi. Takie podejście zakłada postawę otwartości na zmianę, która staje się nieodzowna w życiu osobistym i zawodowym. Człowiek otwarty na zmianę jest w stanie zaadaptować się do wszystkich warunków, co daje mu poczucie pewności, bezpieczeństwa, sprawczości, kontroli nad własnym życiem, a w konsekwencji – satysfakcję z życia. Tę ważną postawę należy więc kształtować już na etapie edukacji wczesnodziecięcej, tak by stało się naturalne, że całożyciowe uczenie się nie ogranicza się do etapu uczenia ustawicznego po zakończeniu edukacji formalnej. Uczenie się przez całe życie obejmuje wszystkie formy uczenia (formalnego, pozaformalnego i nieformalnego) oraz każdy wiek. Wiedza o tym i popularność takiego podejścia nie są jeszcze powszechne, dlatego polityka edukacyjna stawia sobie za cel upowszechnienie uczenia się przez całe życie, co również zakłada uświadamianie i rozbudzanie potrzeb osób w każdym wieku.

Realizacja tego celu będzie odbywała się poprzez: ułatwienie mieszkańcom dostępu do poradnictwa edukacyjno-zawodowego, kształcenie poszczególnych umiejętności i kompetencji, towarzyszące edukacji na wszystkich etapach i w ciągu całego życia, a także zwiększenie zaangażowania przedsiębiorstw w proces kształcenia zawodowego i ustawicznego. Rozwój oferty kształcenia zawodowego będzie miał miejsce w kluczowych dla miasta branżach, takich jak: transport, logistyka i motoryzacja; ICT i elektronika; energetyka i ekoenergetyka; turystyka, sport i rekreacja oraz budownictwo.

I.5. Rozwijanie zasobów infrastruktury edukacyjnej, wychowania i opieki.

Infrastruktura pełni rolę służebną względem pozostałych celów – musi sprostać wyzwaniom, takim jak dostępność i wysoka jakość, na każdym etapie kształcenia i edukacji. Współcześnie bardzo trudno zaprojektować infrastrukturę „na miarę chwili”, dlatego tak istotnego znaczenia nabiera stały monitoring zasobów i potrzeb mieszkańców wszystkich dzielnic Gdańska, w myśl

idei egalitarności wysokiej jakości edukacji. Dostępność do infrastruktury edukacyjnej ułatwia życie i podwyższa jego standard. Dojeżdżanie do żłobków, przedszkoli czy szkół do odległych dzielnic i w korkach powoduje frustrację i obniża jakość życia.

Aby zrealizować ten cel, planuje się: modernizację i unowocześnienie istniejącej infrastruktury oraz efektywne nią zarządzanie. W szczególności chodzi o rozwijanie zasobów dzięki skutecznemu wykorzystywaniu istniejącej infrastruktury szkolnej oraz innych obiektów o profilu edukacyjnym na terenie całego miasta; racjonalne projektowanie obiektów, które w łatwy sposób można zaadaptować do zmieniających się potrzeb; uwspólnianie zakupów inwestycyjnych, co pozwoli szybciej osiągnąć określone standardy.

4. CELE OPERACYJNE, ZADANIA I KLUCZOWE DZIAŁANIA

Cel operacyjny: I.1.

Wyrównywanie szans edukacyjnych.

Zadanie	Kluczowe działanie
I.1.1. Zwiększenie kompetencji społeczności edukacyjnej (grupa rówieśnicza, rodzice, nauczyciele) dla realizacji pełnej edukacji wyrównującej szanse edukacyjne.	I.1.1.1. Podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie zindywidualizowanego wspierania rozwoju dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach edukacji. I.1.1.2. Uwrażliwianie społeczne w grupie rówieśniczej. I.1.1.3. Tworzenie aktywnych zespołów współpracy nauczycieli i rodziców wokół procesu edukacji dziecka.
I.1.2. Zbudowanie mechanizmów i poprawienie warunków organizacyjnych wspierających wyrównywanie szans edukacyjnych.	I.1.2.1. Rozwijanie zasobów lokalnej pomocy specjalistycznej w zakresie wspierania społeczności edukacyjnej w działaniach diagnostycznych i rozwojowych. I.1.2.2. Tworzenie i standaryzacja narzędzi badania, monitorowania oraz ewaluacji możliwości i rozwoju kompetencji społeczności edukacyjnej. I.1.2.3. Tworzenie bazy różnorodnych programów edukacyjnych służących podnoszeniu indywidualnych kompetencji i umiejętności. I.1.2.4. Rozwijanie miejskich programów stypendialnych wspierających edukację, rozwój aktywności sportowej i społecznej uczniów.
I.1.3. Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej.	I.1.3.1. Różnicowanie oferty przedszkolnej w powiązaniu z wysokimi kompetencjami kadry. I.1.3.2. Objęcie przedszkolaków badaniami rozwoju i wczesnym wspomaganiem. I.1.3.3. Budowanie partnerskiej współpracy rodziców i nauczycieli w stymulacji rozwoju dziecka.

Cel operacyjny: I.2.**Podniesienie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki.**

Zadanie	Kluczowe działanie
I.2.1. Rozwinięcie systemu wsparcia i organizacji pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki.	I.2.1.1. Kompleksowe indywidualne wsparcie rozwoju placówki poprzez wsparcie jej potrzeb, wsparcie w budowaniu programów wychowawczych i profilaktycznych oraz w zarządzaniu placówką. I.2.1.2. Wspieranie dyrektorów w zarządzaniu placówką edukacyjną. I.2.1.3. Sieciowanie i wspieranie współpracy placówek w dzielnicy. I.2.1.4. Wspieranie innowacyjności w pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz organizacji pracy szkoły. I.2.1.5. Zapewnienie kompleksowej edukacji dzieciom oraz młodzieży niepełnosprawnej i przewlekle chorej na wszystkich etapach edukacji.
I.2.2. Poprawienie warunków rozwoju zawodowego i osobistego kadry gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki.	I.2.2.1. Organizowanie sieci współpracy przedmiotowych i problemowych – wspieranie wymiany doświadczeń gdańskiej kadry pedagogicznej. I.2.2.2. Wspieranie nauczyciela doradztwem metodycznym. I.2.2.3. Zapewnienie dostępu do usługi trenera rozwoju osobistego. I.2.2.4. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego. I.2.2.5. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w zakresie kształcenia dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
I.2.3. Wzmocnienie dialogu społecznego w sferze edukacji, wychowania i opieki.	I.2.3.1. Angażowanie społeczności lokalnej do współpracy z placówką edukacyjną dla rozwoju tej społeczności. I.2.3.2. Podnoszenie jakości relacji rodzic – dziecko – kadra systemu edukacji.

Cel operacyjny: I.3.**Wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży.**

Zadanie	Kluczowe działanie
I.3.1. Wzmocnienie roli najbliższego otoczenia ucznia w kształtowaniu ścieżki rozwoju osobistego.	I.3.1.1. Zwiększanie kompetencji rodziców/opiekunów jako naturalnych i pierwszych przewodników dziecka. I.3.1.2. Zwiększanie kompetencji nauczycieli jako życiowych doradców, mentorów. I.3.1.3. Włączanie uczniów i szkoły w życie intelektualne i społeczne środowiska lokalnego.
I.3.2. Wspomaganie rozwoju talentów dzieci i młodzieży.	I.3.2.1. Doskonalenie procesu odkrywania oraz rozwijania talentów i predyspozycji osobistych dzieci i młodzieży.
I.3.3. Kształtowanie w procesie edukacji formalnej i nieformalnej postaw młodych gdańszczyzan.	I.3.3.1. Systemowe wdrożenie i realizacja w gdańskich placówkach oświatowych programów edukacyjnych w obszarze: kultury, aktywności obywatelskiej, przedsiębiorczości, zdrowia, aktywności fizycznej i ekologii.
I.3.4. Zwiększenie zaangażowania podmiotów zewnętrznych w procesie rozwijania kompetencji uczniów.	I.3.4.1. Budowanie wielosektorowych partnerstw projektowych ze szczególnym zaangażowaniem pracodawców, uczelni wyższych, NGO, służb społecznych i innych podmiotów. I.3.4.2. Wymiana doświadczeń partnerstw w mieście, kraju i świecie. I.3.4.3. Tworzenie bazy kompetentnych uczniów-wolontariuszy, ułatwiającej angażowanie ich w projekty.

Cel operacyjny: I.4.

Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców dla sprostania wyzwaniom dynamicznie zmieniającego się świata.

Zadanie	Kluczowe działanie
I.4.1. Zwiększenie dostępu do poradnictwa edukacyjno-zawodowego, wspierającego każdego mieszkańca w procesie wyboru ścieżki rozwoju osobistego i zawodowego.	I.4.1.1. Promowanie roli doradztwa w wyborze właściwej drogi edukacyjnej i rozwoju zawodowego. I.4.1.2. Poszerzenie i koordynowanie oferty doradztwa zawodowego dla mieszkańców.
I.4.2. Zwiększanie zaangażowania i wpływu przedsiębiorstw w procesie kształcenia zawodowego i ustawicznego.	I.4.2.1. Opracowanie i wdrożenie modeli współpracy szkół zawodowych z pracodawcami. I.4.2.2. Utworzenie przez pracodawców i sektor edukacji pilotażowych przedsiębiorstw przystosowanych do zatrudniania osób niepełnosprawnych.
I.4.3. Rozwój oferty kształcenia zawodowego w branżach kluczowych.	I.4.3.1. Poprawa infrastruktury i wyposażenia sieci szkół w obrębie branż kluczowych. I.4.3.2. Rozwijanie współpracy między pracodawcami a nauczycielami zawodu w zakresie wprowadzania nowych technologii i materiałów.
I.4.4. Upowszechnienie i podniesienie jakości uczenia się przez całe życie.	I.4.4.1. Kompleksowa oferta ustawicznego kształcenia odpowiadająca potrzebom rozwoju mieszkańców i potrzebom rynku pracy. I.4.4.2. Doskonalenie kadry pedagogicznej dla realizacji kompleksowej oferty uczenia się przez całe życie.

Cel operacyjny: I.5.
Rozwijanie zasobów infrastruktury edukacyjnej, wychowania i opieki.

Zadanie

I.5.1. Modernizacja i unowocześnienie istniejącej infrastruktury edukacyjnej, wychowania i opieki.

I.5.2. Efektywne zarządzanie infrastrukturą edukacyjną, wychowania i opieki.

Kluczowe działania

- I.5.1.1.** Wypracowanie standardowego pakietu usług w zakresie nauczania, wychowania i opieki.
 - I.5.1.2.** Dostosowanie zasobów infrastruktury edukacyjnej do standardowego pakietu usług w zakresie nauczania, wychowania i opieki.
 - I.5.1.3.** Unowocześnienie specjalistycznych centrów kształcenia praktycznego.
-
- I.5.2.1.** Rozwijanie oraz dostosowanie sieci placówek edukacyjnych, wychowania i opieki do sytuacji demograficznej miasta i dzielnic.
 - I.5.2.2.** Optymalizacja wykorzystania zasobów lokalowych i infrastruktury oraz ich udostępnianie lokalnym organizacjom i mieszkańcom zależnie od potrzeb.

5. POWIĄZANIA Z INNYMI PROGRAMAMI OPERACYJNYMI

Oddziaływanie innych Programów Operacyjnych na osiągnięcie celów Programu Operacyjnego EDUKACJA:

INTEGRACJA SPOŁECZNA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

– podniesienie jakości systemu integracji społecznej przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych, zwłaszcza osób z grup defaworyzowanych. Dzięki poprawieniu jakości systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze będą miały lepsze warunki do rozwoju osobistego i kształcenia. Rozwinięcie i uspołnienie systemu usług służących rozwojowi rodzinnemu i osobistemu mieszkańców Gdańska, w zakresie edukacji nieformalnej, rozwoju hobby i zainteresowań, pozwoli na podniesienie kompetencji dzieci i młodzieży oraz przyczyni się do popularyzacji uczenia się przez całe życie. Z kolei zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej stać się może ważnym elementem procesu kształtowania postaw gdańszczan oraz zdobywania kompetencji zawodowych.

ZDROWIE PUBLICZNE I SPORT

– poprawa stanu zdrowia mieszkańców sprzyjać będzie wyrównywaniu szans edukacyjnych, z kolei większa liczba lat przeżytych w zdrowiu zwiększy możliwości uczenia się przez całe życie. Edukacja dotycząca zachowań służących zdrowiu i promocja zdrowego stylu życia, w tym sportu, wspierać będzie proces rozwoju osobistego mieszkańców. Modernizacja i rozbudowa przyszkolonej bazy sportowej wpłynie na poprawę warunków kształcenia dzieci i młodzieży.

KULTURA I CZAS WOLNY

– zwiększenie uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej mieszkańców Gdańska, w tym promowanie czytelnictwa, będzie elementem procesu wspierania rozwoju osobistego. Udział w kulturze sprzyja nabywaniu kompetencji niezbędnych w innych dziedzinach życia, wzmacnia kreatywność i umiejętność samodzielnego myślenia. Opracowanie i wdrożenie Gdańskiego Programu Edukacji Kulturowej służyć będzie kształtowaniu postaw młodych gdańszczyzan.

INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

– tworzenie środowiska wzmacniającego postawy przedsiębiorcze i kreatywne przełoży się na podniesienie kompetencji dzieci i młodzieży. Lepsza identyfikacja potrzeb kompetencyjnych i kadrowych zgłaszanych przez gdańskie przedsiębiorstwa sprzyjać będzie dostosowaniu systemu edukacji do bieżącej sytuacji na rynku pracy, uwarunkuje również upowszechnianie uczenia się przez całe życie oraz pozwoli na podniesienie jakości pracy placówek oświatowych, zwłaszcza szkolnictwa zawodowego.

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

– rozwój inwestycyjny może wpływać na zapotrzebowanie na nowe kompetencje zawodowe na lokalnym rynku pracy oraz wyznaczać kierunki w zakresie tworzenia oferty edukacyjno-szkoleniowej.

INFRASTRUKTURA

– zwiększenie dostępności mieszkań we wszystkich segmentach rynku mieszkaniowego, w tym dla osób potrzebujących wsparcia społecznego, będzie sprzyjać wyrównywaniu szans edukacyjnych. Warunki mieszkaniowe mają duże znaczenie w tworzeniu przestrzeni do nauki i rozwijania talentów. Edukacja ekologiczna może stać się częścią procesu podnoszenia kompetencji i kształtowania postaw mieszkańców. Modernizacja energetyczna będzie jednym z elementów unowocześniania infrastruktury edukacyjnej, wychowania i opieki.

MOBILNOŚĆ I TRANSPORT

– polepszenie warunków dla ruchu pieszego i rowerowego oraz zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego pozytywnie wpłyną na czas dojazdu do placówek oświatowych. Uspokojenie ruchu

i ograniczenie możliwości dowozu dzieci samochodem bezpośrednio pod szkołę podniesie bezpieczeństwo na terenach przyszkolnych.

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

– działania edukacyjne, związane z popularyzacją problematyki zagospodarowania przestrzeni publicznej, mogą stać się aspektem procesu kształtowania postaw gdańszczan. Informacje umieszczone w przestrzeni publicznej (o mieście, jego historii, środowisku przyrodniczym i kulturowym) będą stanowiły łatwą do przyswojenia wiedzę.

Oddziaływanie Programu Operacyjnego EDUKACJA na osiąganie celów innych Programów Operacyjnych:

INTEGRACJA SPOŁECZNA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

– wyższy poziom wiedzy i kompetencji mieszkańców wpływać będzie na zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych. Wyrównywanie szans edukacyjnych, w szczególności poprzez wspieranie skutecznych i nowatorskich rozwiązań, przyczyni się do podniesienia poziomu integracji i spójności społecznej, w tym kształtowania postawy solidarności. Wyższa jakość kształcenia, udoskonalenie procesu odkrywania oraz rozwijania talentów i predyspozycji osobistych, a także rozwój kompetencji zawodowych dostosowanych do zmian zachodzących na rynku pracy zaskutkują wykształceniem zaradności życiowej i zwiększeniem zdolności adaptacji do zmieniających się warunków, a w rezultacie sprzyjać będą ograniczeniu liczby osób wykluczonych społecznie. Wspieranie rozwoju osobistego, a zwłaszcza kształtowanie postaw młodych gdańszczan podczas edukacji obywatelskiej i kulturowej, wzmocni poczucie więzi z Gdańskiem, zwiększy świadomość obywatelską i wpłynie na wzrost aktywności mieszkańców w działaniach lokalnych oraz w procesie współdecydowania o kierunkach rozwoju

miasta. Udostępnianie zasobów infrastruktury edukacyjnej lokalnym organizacjom oraz mieszkańcom przyczyni się do polepszenia bazy dla inicjatyw dzielnicowych i sąsiedzkich oraz działań organizacji pozarządowych. Przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia kompetencji rodziców i opiekunów w zakresie wspierania rozwoju dzieci i wyboru ścieżki rozwoju osobistego posłużą wsparciu rodziny.

ZDROWIE PUBLICZNE I SPORT

– wysoka jakość edukacji zwiększa szanse na wysoką jakość życia, która przekłada się na potencjał zdrowotny człowieka. Realizacja w gdańskich placówkach oświatowych projektów edukacji zdrowotnej znacznie zwiększy wiedzę mieszkańców o wpływie stylu życia i warunków środowiskowych na zdrowie oraz ich udział w kulturze fizycznej. Wspieranie rozwoju osobistego poprzez możliwość realizacji pasji i zainteresowań oraz nabywanie nowych kompetencji i rozwój talentów wpłynie pozytywnie na stan zdrowia mieszkańców, w tym ich dobrostan psychiczny.

KULTURA I CZAS WOLNY

– wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców oraz kształtowanie ich postaw poprzez edukację kulturową przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej oraz do rozwijania poczucia tożsamości gdańszczan z miastem. Wprowadzenie nowych, atrakcyjnych form edukacji kulturowej sprzyjać będzie aktywizacji dzieci i młodzieży do uczestnictwa w kulturze.

INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

– podniesienie kompetencji dzieci i młodzieży, w tym nauka przedsiębiorczości, jest istotnym warunkiem poprawy innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki. Rozwój kompetencji zawodowych oraz kształtowanie świadomości swojego potencjału, a także dostęp do wiedzy o wymaganiach współczesnego rynku pracy ułatwią mieszkańcom dostosowanie do zmieniającego się otoczenia. Zwiększenie zaangażowania przedsiębiorców w proces kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz podnoszenie kompetencji nauczycieli będzie ważnym elementem budowania środowiska dla wzmocnienia postaw przedsiębiorczych i kreatywnych.

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

– wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży wzmocni miękkie kompetencje przyszłych pracowników, a rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców ułatwi dostosowanie do zmieniającego się otoczenia. Zwiększenie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji oraz rozwijanie zasobów infrastruktury edukacyjnej podniesie poziom wiedzy i umiejętności absolwentów. Realizacja wymienionych celów zwiększy skuteczność pozyskiwania inwestorów, gdyż wielkość i jakość zasobów pracy należy do najważniejszych czynników lokalizacji inwestycji.

MOBILNOŚĆ I TRANSPORT

– dostosowanie sieci szkół do sytuacji demograficznej miasta i dzielnic sprzyjać będzie realizacji koncepcji miasta krótkich odległości. Realizacja w gdańskich placówkach oświatowych projektów w zakresie aktywności fizycznej, promocji zdrowego stylu życia oraz kształtowania nawyków i postaw w sferze mobilności aktywnej sprzyjać będzie zmianie modelu transportowego na bardziej zrównoważony.

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

– wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców, w tym w zakresie rozwijania postaw obywatelskich i wzmocnienia więzi z miastem może przyczynić się do szerszego społecznienia planowania i działań w przestrzeni publicznej. Szerokie udostępnienie infrastruktury edukacyjnej w sąsiedztwie przestrzeni publicznej podniesie jej atrakcyjności dla większej rzeszy użytkowników.

6. ZGODNOŚĆ Z KRAJOWYMI I REGIONALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zapisy Programu Operacyjnego Edukacja są zgodne z celami **Strategii Rozwoju Kraju do roku 2020**. Jego realizacja w szczególności przyczyni się do osiągnięcia celów I.3 – Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (w zakresie rozwoju kapitału społecznego), II.4 – Rozwój kapitału ludzkiego, II.5 – Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, a w szczególności upowszechnienie ich wykorzystania, III.1 – Integracja społeczna, III.2 – Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz III.3. – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. Program Operacyjny jest również spójny z zapisami ogólnokrajowej **Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020**. Przede wszystkim mowa tu o celu 1 – Wzrost zatrudnienia, celu 2 – Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, celu 3 – Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz celu 5 – Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli. Program Operacyjny jest zbieżny ze **Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020**, w szczególności z celem 1 – Kształtowanie podstaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, celem 3 – Usprawnienie procesów

komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy i celem 4 – Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego. Program jest zgodny z zapisami **Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”** w zakresie celu 2 – Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy. Zapisy Programu Operacyjnego są również spójne z dokumentem strategicznym **Perspektywa uczenia się przez całe życie** w zakresie realizacji celu 1 – Kreatywność i innowacyjność, celu 2 – Przejrzysty i spójny krajowy system kwalifikacji, celu 3 – Różnorodna i dostępna oferta form wczesnej opieki i edukacji, celu 4 – Kształcenie i szkolenie dopasowane do potrzeb zrównoważonej gospodarki, zmian na rynku pracy i potrzeb społecznych oraz celu 5 – Środowisko pracy i zaangażowania społecznego sprzyjające upowszechnieniu uczenia się dorosłych. Program Operacyjny jest również kompatybilny z zapisami ogólnokrajowego dokumentu **Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020** w obszarze Aktywność edukacyjna, w tym priorytetów: Rozwój oferty edukacyjnej dla osób starszych w obszarach zgodnych z potrzebami oraz Wspieranie rozwoju systemowych rozwiązań dla organizacji różnych form uczenia się osób starszych, w tym ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Program jest spójny z celem 5 – Efektywne

świadczenie usług publicznych – **Strategii Sprawne Państwo 2020**. Niniejszy Program Operacyjny jest także zgodny z następującymi celami operacyjnymi **Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020**: 2.1. – Wysoki poziom zatrudnienia, 2.2. – Wysoki poziom kapitału społecznego oraz 2.3. – Efektywny system edukacji. Wpisuje się on również w oś priorytetową 3 – Edukacja, 4 – Kształcenie zawodowe, 5 – Zatrudnienie, 6 – Integracja, **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego** na lata 2014-2020, jak również osie priorytetowe I, II, III i IV **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój**.

Zapisy Programu Operacyjnego zgodne są także ze **Strategią Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030** i **Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2020**.

7. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Oczekiwany trend
I.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych.	I.1.a. Samoocena nauczycieli pod względem kompetencji w zakresie rozpoznawania potrzeb i możliwości rozwojowych uczniów.	↗
	I.1.b. Samoocena nauczycieli pod względem kompetencji w zakresie wspomagania rozwoju uczniów.	↗
	I.1.c. Samoocena nauczycieli pod względem kompetencji w zakresie indywidualizacji procesu nauczania.	↗
	I.1.d. Warunki dla osób niepełnosprawnych w szkole w ocenie rodziców uczniów.	↗
	I.1.e. Dostępność usług poradni psychologiczno-pedagogicznych w ocenie rodziców uczniów.	↗
I.2. Podniesienie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki.	I.2.a. Jakość kształcenia w szkole w ocenie rodziców.	↗
	I.2.b. Jakość opieki w szkole w ocenie rodziców.	↗
	I.2.c. Wyniki sprawdzianu w szóstych klasach szkół podstawowych w Gdańsku.	↗
	I.2.d. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gdańsku.	↗
	I.2.e. Zdawalność egzaminów maturalnych w Gdańsku.	↗
	I.2.f. Poczucie bezpieczeństwa w szkole w ocenie uczniów.	↗
	I.2.g. Wsparcie ze strony miasta w procesie zarządzania placówką w ocenie dyrektorów szkół.	↗
	I.2.h. Możliwość współpracy i wymiany doświadczeń w ocenie nauczycieli.	↗

I.3. Wsparcie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży.

- I.3.a.** Samoocena nauczycieli pod względem kompetencji w zakresie tutoringu wychowawczo-rozwojowego.
- I.3.b.** Samoocena nauczycieli pod względem umiejętności rozpoznania i rozwijania talentów uczniów.
- I.3.c.** Oferta zajęć pozalekcyjnych w ocenie rodziców.
- I.3.d.** Możliwości rozwijania pasji i zainteresowań w szkole w ocenie uczniów.
- I.3.e.** Wpływ współpracy szkoły z podmiotami zewnętrznymi na proces rozwoju osobistego uczniów w ocenie nauczycieli.

I.4. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców dla sprostania wyzwaniom dynamicznie zmieniającego się świata.

- I.4.a.** Odsetek uczniów szkół gimnazjalnych, którym przeprowadzono diagnozę predyspozycji zawodowych.
- I.4.b.** Dostępność usług doradztwa edukacyjno-zawodowego w ocenie rodziców.
- I.4.c.** Dostępność pomocy w zakresie wyboru dalszej ścieżki edukacji w ocenie rodziców.
- I.4.d.** Dostępność pomocy w zakresie wyboru dalszej ścieżki edukacji w ocenie uczniów.
- I.4.e.** Odsetek absolwentów szkół gimnazjalnych kontynuujących naukę w szkołach zawodowych.
- I.4.f.** Odsetek absolwentów szkół zawodowych przystępujących do egzaminu zawodowego.
- I.4.g.** Odsetek absolwentów szkół zawodowych, którzy zdali egzamin zawodowy.
- I.4.h.** Liczba osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy.
- I.4.i.** Liczba osób, które ukończyły kurs umiejętności zawodowych.

I.5. Rozwijanie zasobów infrastruktury edukacyjnej, wychowania i opieki.

- I.5.a.** Liczba miejsc w placówkach opieki nad dzieckiem do lat 3 w stosunku do liczby chętnych.
- I.5.b.** Liczba miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby chętnych.
- I.5.c.** Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów.
- I.5.d.** Dostępność opieki w świetlicach szkolnych w ocenie rodziców.
- I.5.e.** Jakość opieki w świetlicach szkolnych w ocenie rodziców.
- I.5.f.** Lokalizacja szkoły pod względem odległości i czasu dojazdu w ocenie rodziców.
- I.5.g.** Wyposażenie szkoły w materiały dydaktyczne w ocenie nauczycieli.
- I.5.h.** Jakość infrastruktury szkolnej w ocenie rodziców.
- I.5.i.** Dostępność szkolnej infrastruktury w ocenie mieszkańców.

